

පැරණිගම.

පළමු අදියර.

ගම්කාරයා.

ගම යන වචනයෙහි ඇති සාමාන්‍ය අදහස විස්තර කිරීමට හැඳින්වීම ලිවීම නිෂ්ඵල වැඩකි, නමුත් අපේ සාහිත්‍යයට හා ඉතිහාසයට ද අයත් ලිපි ලේඛනවල මේ වචනය යොදා තිබෙන හැටියෙන් දැනට මෙහි ප්‍රචාරිත අර්ථයට වඩා පලල් වූ අදහසක් එහි ගැබ්ව පවත්නා බව පෙනී යයි. “ගාමා වා අරඤ්ඤ වා” යන පාළි වචනය අටුවාකරණ බුඩ්ධඝෝෂ පාදයෝ ‘ඉදිකඩ දෙකක් ඇති අනුරාධපුරය වැනි ගමක ඇතුළු ඉදි කඩෙහි සිට මධ්‍යම ප්‍රමාණ පුරුෂයකු ගලක් නැගූ කල්හි ගල වැටෙන පමණ දුර ගම් ඉම වේ’ යයි කියමින් ග්‍රාම සීමාව නිශ්චය කළහ. බුඩ්ධ ඝෝෂපාදයන් ලඛ්‍යාවට වැඩම වූ කාලයෙහි අනුරාධපුරය අඩග සම්පූර්ණ රාජධානියක් ව පැවති බව දන්නා කරුණකි. එහෙත් යට කී වාක්‍යයෙහි අනුරාධපුරය වැනි ගමක යයි කියා තිබීමෙන් බොහෝ සාහිත්‍යයෙහි ඇතැම් විට ගම යන වචනය නියම ගම් රාජධානිවලට පවා විශේෂයක් නො සලකා ව්‍යවහාර කොට තිබෙන බව පැහැදිලි වෙයි.

බුඩ්ධ ධර්මය පිළිබඳ සකලසාරය ම හතුවා බුඩ්ධඝෝෂ සථවිර පාදයන්ගේ ලියා ඇති විගුභිමානීය නම් ධර්ම ග්‍රන්ථයෙහි එක් තැනෙක තවද මෙසේ ත් දක්වා ඇත. ‘අගුවට වැසි දිය වැටෙන තැනින් ඇතුළු පෙදෙස ගෙය ය. ගෘහිණීය විසින් බඳුන් සෝදා ඉවත ලන වතුර වැටෙන ප්‍රමාණ ප්‍රදේශය ගෘහය පිළිබඳ උපචාරය ය. මේ වැනි ගෙවල් ගොමුව ගමය. එබඳු වූ ගමෙහි අවසාන ගෙයි සීමාවේ සිට මධ්‍යම වයසේ සිටි අයකු විසින් ගලක් හෙලා ලන පමණ දුර ගමට උපචාරය ය. මේ ගම් සීමාවට ‘ගම්වල්’ යයි ව්‍යවහාර විය.

පැරණි රජුන් විසින් ලියා කොටවන ලද සෙල්ලිපි හා තුඩපත් ආදී යෙහි මෙන්ම සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයෙහි පවා පෙනෙන සම්භෝග ග්‍රාම ‘බඩවැටිගම’ ආදී වචනවලට අනුව සලකන විට මෙය ඉඩම් කැබැල්ලක් හෝ කැබැල්ල කීපයක් උදෙසා ද භාවිත වූ බවට සැකයක් නැත.

එහිමාන සිංහලයාගේ යිඵටු භාෂාවට ද පරිවු සමාජ සිරිත් පිරිත් වලට ද විශේෂයෙන් ම කාලාල් ව ගිය ආගම හතතියට ද කොසි ලෙස නින් හෝ සම්මිශ්‍රණය වීමෙන් තුමුත් කෙලෙසෙනැයි යන බියෙන් මෙන් වල් වැදුනු අවුරුදු දහස් දෙදහස් ගණන් පැරැණි ශිලාලෙඛන මගින් රාශියක් විශේෂයෙන් ම උතුරුමැද පළාතේ ද වයඹ පළාතේ හා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ද පොළොව මතු පිට ව මෙන් ම ඇතුළට ද වී සැගවී සිටින බව අපි දකිමු. දැනට දැන තිබෙන, සිංහලයාගේ සටහිය යසස පිළිබිඹු කරවන මේ ලිපි ලෙඛන සියල්ල ම දෙවනපානිය් රජුගෙන් පසු කාලයෙහි ලියන ලද ඒවා වෙති. එම ලිපිවල ‘ගම්ණි, සිරිසන්බො, අබහස් යන විරුද්ධ වචන ඒ ඒ රජුන්ගේ නම්වලට මුලින් දක්නට තිබේ.

මෙහි ගාමණි යන පාලි වචනයට සමාන වූ ගම්ණි යන විරුද්ධ වචනය පුරා විද්‍යාඥයන්ගේ විශේෂ කල්පනාවට භාජන වූවකි. එහි අදහස ‘ගමේ කායකයා’ යන්න ය. ධර්මානුකූල රජු විසින් අනුදන් වූ දෙවෙණ්පානිය් තුමා ලක්දිව පළමු වරට හිස පැන් වත්කිරීමෙන් අභිෂේකය ලැබූ රජ බවද ඊට පෙර සිටි තරපතින් අභිෂේකය ලැබූ රජුන් මෙන් තොව ‘ගම්ණි’ නාමයෙන් හැඳින් වූ බව ද ඔවුන්ගේ හැඟීමක් ව පවතී.

ගමක් පිහිටුවීමට අදහස් කරන්නන් විසින් පළමු කොට ම සිතා බලන කරුණ වතුර ලබා ගැනීමේ පහසු කම ය.

ගම්වැසියා, කුඩියා රෙගොපද්‍රවාදී දහසක් කරදරවලට භාජන වෙමි

සහ නුත්, අප රට විසලි කලාපයෙහි අදන් ජීවත් වන

ගම්දස්සා බොහෝ දෙනාගේ ගම්මානවල් පිහිටා ඇත්තේ

 වැව් අසබඩ ය. අධිපතීන්ගේ නාඩන පිඩනවලින්

බේරීමට පලා ගොස් නතර වන පවුලක් දෙකක් තිසා කල්යාණේදී ගම්

මානවල් පැන නැගෙති. එබඳු ගම් දුර්ග්ග වූ කඳු මත්තෙහි පිහිටුවා

ගණිති. එහෙත් වතුර ලබා ගැනීමට යහපත් ඇලක් හෝ දොලක් ලඟ

තොම්බු නම් තිබැතින් ම එහි තිවාස ය ඔවුන්ට අරුචි වෙයි. ගමක්

එලෙස පැන නැගී බවට ගණන් ගත යුතු ඉතා ම වැදගත් සාක්කිය නම්

එ ගම් වැස්සන් එකම පෙළපතකට අයත් වූවන් වීමය. මැතක් වන

තුරු ම එසේ එක ම පෙළපතකින් පැවැතියන් විසූ ගම් කීපයක් අපි දු

දන්නෙමු. තමුත් ක්‍රමානුකූලව ගමක් බැඳීමෙන් ගම ඇති වී නම් එහි

එක ම පෙළපතක වූවන් වෙතොත් ඒ කලාතුරකිනි. අබන සම්පූර්ණ

ගමක එකල්හි සමාජයෙහි නොයෙක් තත්ත්වයන් දරණ ගම්වුන් සිරිය යුතුය.

මිනිත්තලා ශිලාලෙඛනයෙහි හා තවත් බොහෝ ලිපිවල ද ගමක සිරිත්තවුන් ගැණ සදහන් කරණ විට ගම්වැස්සාය, කුඩියා ය, ගම්දස් සාය යන වචන තුණක් ව්‍යවහාර කොට ඇත. මෙයින් ගම්වැසිකමට බල වත් සැලකිල්ලක් අද හ් අප අතර දක්නා ලැබේ. අපේ රටේ සජීජන

ජනප්‍රිය නීතිය සේ ක්‍රියාවේ යොදා ගැනීමට නො හැකිව පවත්නා එක් කරුණක් නම් ගමේ කමට තැන නො තැන නො සලකා පමණ ඉක්මවා දක්වන සැලකිල්ලයි. සෝවාන් විමට ඔන්ත මෙන්නා යි ලංව සිටින අයට ඇතිවන කෙලෙසිලි දෙකක් ධම් ග්‍රන්ථවල දක්වති. ඉහුදු එකක් නම් ජනපද විනාශීය යයි අන්‍ය නාමයකින් කියැවෙන ගමේ කමට සැලකිල්ලය. අනිමාත්‍ර වූ හැමෙකක් ම වරද වන්නා සේ මිස ගමේ කමට සැලකීම හැම තැනම වරද යයි ලෞකික වූ අපි කෙසේ කියමුද? ආණ්ඩුව සන්නය ඉඩම් බදුහදු දීම ආදියෙහි ද ගම්මුලාදානිකම් දීම ආදියෙහි ද ආණ්ඩුව පවා අදත් පුරුද්දක් හැටියට ම ගමේ කමට වැඩි සැලකිලි දක්වන බව කිව යුතුය. ගම්වැසියකු නො වීම තිත්දවක් ලෙස ද වීම නද පතුරුවා කියා ගත යුතු ගෞරවයක් ලෙස ද අදත් සැලකෙන්නේය. කෝදෙලෝන් දිලෙන තෙත් අයා පහරට පහර දෙන ගැටළු ගැටවරයන් දෙදෙනෙකුගෙන් එකෙක් කලහයේ මද අස්වැසිල්ලක් ලබා උදරමට දික්වෙන තජිතිය විදහා දනුව, මම ගමේ එකෙකායි හඬ තහන්නේය, මේ උදරම් වාහායම අතික් පැත්තට පෙරළා කළ ඉන් ගමේ නො වීම තිත්දවක් බව ද කියැවෙයි. සැම දෙයක මෙන් ම මනුෂ්‍යයාගේ සිතූම් පැතුම් පිළිබඳව ද බලවත් විපයනීයයක් ඇති ව මේ විසිවෙනි ශත වර්ෂයෙහි ගමේ කමෙන් ඇතිවන ප්‍රශංසාව මහජනයා මෙයට වඩා ඇතැම් විට අඩුවට සිතනට පුළුවන. පෙර කී තුන් කොටසට අයත් අයගෙන් ගම්වැසියෝ වනාහි ගම් බැඳීමට හෝ ගම් පිහිටුවීමට දෝෂවෝ වෙති. නැතහොත් ගම් බැඳීමට මුල් වූ අයගේ පරමපදාවෙන් පැවත එන්නෝ වෙති. දෙවෙනි කී කුසියා ගමට හෝ ගමේකමට අයිතියක් ඇත්තෙක් නො වේ. සෙල්ලිපි බොහොමයක ම කුසින් වරින් වර මාරුවෙමින් යන අසීර වාසයක් ඇත්තවුන් බවට සාක්ෂි තිබේ. දැනුදු සීර නැති වාසයක් ගැණ කෙණෙකු හඬා තරන්නේ 'පැලේ ඉන්නා වගෙයි' කියා ය. පැල්හාරයා දලපන්හාරයා කියන්නේත් කුසියාව මය. මොවුන්ට ගම් වැසියන් සමග නැ සබඳකම් නො වෙතත් ගම්වැසියෝ මොවුන් සැම වැපිරීම් ආදී යම් යම් වැඩ නිසා පමණුවා ගනිති. ගම්දස්සා වනාහි කුසියාව වඩා තනියෙන් පහත් වූවෙකි. ඔවුන් පොෂණය කිරීම ගම්වැසි සන්ට අයත් වැඩක් විය. ගම්වැසියාගේ බැලීමෙහෙවර කිරීමෙන් ගම් දස්සෝ කල්කලහ. ගමයාගේ ගම් පංතුවෙන් අය හාගයක් ගම්දස්සාගේ ජීවිතයට ඔවුන් වෙන් කළෝය. මධ්‍යකාලීන පුරාතනයෙහි මෙකී අන්‍යෝන්‍ය යුතුකම් කොතරම් හොඳ අදහසින් පැවැත්වා ද කියතොත් එකිනෙකා අතර උස් පහත් ය යන හැඟීම්වලට වඩා යුතුකම් ඉෂට කිරීමේ හැඟීම ම වැඩියක් බල පැවැත් වූ බව කිය යුතුය.

අද දක්නට ලැබෙන බොහෝ ගම් පුරුණයෙහි ඊට වඩා විශාලව පැවැතිබව නොයෙක්විට දැනගන්නට ලැබේ. මහාවංශ දිපවංශාදී

ඵෙතිහාසික ග්‍රන්ථවල අසවල් සිද්ධස්ථානය අසවල් ගමේ පිහිටා ඇතැයි
 කියා තිබෙන නමුත් අදට අනුව ඇතැම් විට එම
ගම්ලද්ද රටලද්ද සිද්ධස්ථානය වෙතත් ගමක පිහිටා තිබෙන බව
 පෙනෙන්නට තිබේ. මෙය මෙසේ ඒමට හේතුව
 බා **කුටර ලද්ද** නැවතත් ග්‍රාමසීමා වෙනස්ව යාමයි. දැනට තිබෙන
 බොහෝ ගම් පුරාණයේ පැවති ගම්වලින් නැති ගිය
 කැබලි බව නම් අනුවමන් දැනගන්නට පුළුවන. අද අප වංගේයන්
 සමග මතක්කර ගන්නා ගමරුළු පුරාණයෙහි ගමක් පාලනය කළ පාලක
 නිලධාරියෙකි. ඔහුට ගම්ලද්ද හෝ ගමලත් යයි ද ඇතැම්වු ගම්මයෝ
 යයි ද ව්‍යවහාර කළහ. ගම්මයෝට සහ ගම්මහණෝට ද එකල ගමේ උසස්
 තනිය ලැබී තිබිණ. ගමරුළු ගමේ අය ලබන්නෙකු මෙන් ද පාලක නිල
 ධාරියෙකු මෙන් ද පෙනී සිටියේ ය. නමුත් පාලනය අතින් මෙසේ ගම
 රුළුට හිමි වූ බලය නගරසන්න ප්‍රදේශවල නිතැතින් ම හිත වී ගියේ ය.
 නගර හා තදසන්න ප්‍රදේශවල ගමරුළුගේ බලය යටතොට ගෙන නානා
 විධ මණ්ඩල පැනතැගීම නිසා මෙය මෙසේ වූ බව සිතිය යුතුය. ගම්ඉම
 කුඩා වීමේ එක් හේතුවක් වූයේ වරින් වර ගම් පිරි පැතිර යන නානා
 විධ රෝගය. මේ බල රෝගවලින් ගම්බද සිය ගණන් එකැවර මැරී වැටුනු
 විට ගෙවැසියන් අඩුව ගොස් ඇතැම් ගම් ගෙවල් කිපයකට පමණක්
 සීමිත වන්නට හැකිය. තවද එක ගම් ගමරුළුලා දෙතුන් දෙනෙකුගේ
 යටතට පැමිණි විට ද කල් යාමේදී කැබලි වී කුඩා වෙයි. දිශාපතිතව
 රටලද්ද යයි ද රජුට කුටරලද්ද යයි ද පැවැසිණ. දැනුදු පරන්කෝ
 දිශාපතින් හට ලියන ලිපියක පිට නම් 'රට ලැබී කරවන' අසවලාට යයි
 ලියති. රට පාලනය පිළිබඳ ව මෙන් ම ආදායම් පාලනය පිළිබඳව ද
 බලවත් වග කීමක් ඔවුන් අත රද තිබුණේය. එකොළොස් වැනි සියවසේදී
 ලියු සෙල්ලිපිවල ආරාම පාලනය ගැන තිබෙන නීති රීති පරික්ෂා කරණ
 විට එකල රාජ්‍යපාලනය කළ අයුරු ගැන ද තරමක වැටහීමක් ඇතිකර
 ගන්නට හැකිය. සථානයක දිනපතා සටහන් මාස්පතා සටහන් වාර්ෂික
 සටහන් කිසිය යුතු යයි කියා තිබෙන විට ලිපි විද්‍යාව අද මෙන් දියුණු
 නො උවද ආණ්ඩුම පිළිබඳ සටහන් කොතරම් හොඳින් තිබෙන්නට ඇත්
 දැයි වැටහෙයි. පැරැණි රටලද්ද ගම්යන්ගෙන් බලාත්කාරයෙන් වැඩි
 කැපීම් ආදී මෙහෙවර ගන්නා යමදුතයෙකැයි යන හැඟීමක් ඇතැමුන් තුළ
 ඇත. පොදුවේ කියන මෙම අයුකති සහගත කථාවෙහි ඇති අභේදය
 පහත සඳහන් මිහින්තලා සෙල්ලිපි පාඨයෙන් පෙනේ. 'කුසින් කළ
 වරජක් ඇත. ගම් සිරිත් දඩ් කිරු කිරු දඩ්මිතා ඇතැ අවටා සොළොස්
 රියන් කබුල් බැගින් ගෙන වැඩි මෙහෙ කැරැවිය යුතු.' කලිනුදු සඳහන්
 කළ අයුරු කුසින් ගම්දස්සනට වඩා හිමිතමින් උසස් වූවා පමණෙකි.
 දහවෙති සිය වසේ දී පමණ ලියු ඉරිමන්තියාව සන්නසෙහි පෙනෙන

පරිදි කුසින් අතර සිංහලයන් මෙන් ම දෙමලුන් ද සිටින්නට ඇත. දැනට දක්නා ලැබෙන වැව් දැනට බොහොමයක් බලාත්කාරයෙන් රට වැස්සා ගෙන් වැඩ ගැනීමෙන් කරණ ලදහයි යන මතයද ඉහත කී පාඨයෙන් තරමක් දුරට දුර්වල වී යේ. ඇතැම් විහාරාරාම වෛතෘදිය කරවීමේ දී කිසි දුමෙහෙයක් නොමිලයේ නොගත් බව ධම්මත්ථයන්හි දු පෙනෙන හෙයින් පොදුවේ කියන මේ දෙය පිළිපිටි පරිදි ම භාරගැනීම උගතට ය. අපේ ඉතිහාසයේ මධ්‍යම කාලයේ දී ගම් පාලනය කිරීමට මණ්ඩල සහකාර පාවති බව ඉතිහාසඥයෝ පිළිගනී.

මේ පිළිබඳ නියම හැඟීමක් ඇතිකර ගැනීමට මහාවංශාදී ඓතිහාසික පොත්වලින් නොහැකිය. මේ තාක් අනාවරණය වී තිබෙන ශිලාලේඛන වලින් ද ඉතා ම වැඩි හරියක් විහාරාරාම පිළිබඳ වත් සිරිත් හා පුද පූජා ද පැවැත් විය යුතු ආකාරය පැහැදිලි වන ව්‍යවස්ථා කාරිය කරන්නෝ බැවින් මෙබඳු කරුණුවලට අදාළ වන ලිපි ඇත්තේ ඉතා ම සාපේක්ෂයකි. සිටිහාමි සහ යාපාහාමි මෙබඳු පාලන මණ්ඩල දෙකක ප්‍රධානීන් බව වැටහේ. රජුට අයත් ආදායම් එකතු කරණ නිලධාරීතැන සිටිහාමි නමැයි ද කුමාරයන්ගේ අය භාගය එකතු කරණ නැනැත්තා යාපාහාමි නමැයි ද යන මතයක් පවතියි. යාපා යන වචනය අයපා යන්නට සසඳ ආදායම්පාලක යන අතීත ගණ දෙන්නකැයි යන මතය ඇතැම්වු ප්‍රකාශ කෙරෙති. සිටිහාමි යාපාහාමි යන දෙදෙනාම සුලු සුලු ප්‍රදේශ ආණ්ඩු කෙරෙමින් විසූ අති පතීන් බවට කිසි දු සැකයක් නැත. විහාරාත්තා, ලියන්නා, මනන්නා, පතිරත්තාගේ හා ගම්පල ද මේ පාලක මණ්ඩලවල වැදගත් නිලභල දරු අය වෙති. මෙයින් ලියන්නා සතු කාර්ය කුමක් වී දැයි වටහා ගැනීම පහසුය. ඉර අවරට ගිය ද මදක් වේලා නො නැසී තිබෙන ආලෝකය මෙන් මේ නිලභලවල නම් ගම් අදත් මිනිසුන්ගේ සඳුනාම ව්‍යාප්තයෙන් තවම අප අතර පවත්නාහ. මනන්නා සතු වූ කාර්යය මොන යම් වූ හෝ ප්‍රමාණ කිරීමක් බව ද වැටහෙයි. සෙසු නිලභල හෝ එම නිලවලට අයත් වගකීම් ගැණ හෝ යමක් කීමට තබා සිතිමට ත් නො හැකි තරම් ඒ පිළිබඳ හැඟීම් අප කෙරෙත් ඇත්ව පවත්නේය. මේ සියල්ලෝම කාරිය කරන්නෝ වූහ. කාරිය කරණගේ නම් වූ ගේ නාමයක් දැනුදු ඇත්තේය. ඉහත කී අයට වෙන් වෙන්ව පැවති කාරිය කෙබඳුදැයි නො දනී නත් ඒ සියල්ල ම රාජකාරිය යන ගෞරවාස්පද වචනයෙන් හැඳින්විය යුතු නම් බව කිය හැකිය.

යහපත් පාලනය පිණිස ගම් දසය බැගින් පිටුකොට පාලනය කළ යුතු බව මතු හා විෂණු විසින් නියම කර තිබේ. එමෙන් ම මහජනයාගේ පොදු නිදහසට ගරු කරණ සෑම තරපතියකු ම පාහේ මණ්ඩල මගින් රට